

Ey kompis, din mammas pappas mamma luktar skit!

Det hade hunnit bli augusti månad innan det var dags för mig att börja lära mig svenska. Skolan som jag skulle gå i låg några hundra meter västerut från flyktingförläggningen, omringad av ett helsvenskt hyreshusområde. Morsan hade tvingat mig till en lång och utförlig dusch på morgonen varefter hon hade torkat mitt hår och kammat mig i bakåtslick så att jag såg ut som en riktig dansbandsbög.

När vi äntrade klassrummet möttes vi av en mängd människor, och i denna mängd kunde jag urskilja två blonda personer. Den ene utav dem, mannen, välkomnade oss med ett tal som översattes av tolken som stod jämte. Den blonde mannen var tydligen skolans rektor. Sedan presenterade sig den blonda kvinnan och förklarade att hon kommer att vara vår fröken under tiden som vi bor på flyktingförläggningen. Hennes namn var Petra och jag tyckte att hon hade det vackraste hår jag hade sett i hela mitt liv. Färgen var kristallblond vilket gjorde att hennes huvud verkade omges av någon slags mäktig aura. Petra hade en smidig, feminin kropp med vackra ben och hyfsat runda bröst. Ansiktet präglades av typiskt svenska drag: en jättesöt liten uppåtnäsa, havsblåa ögon, helt perfekta tänder och dessutom märkte jag ganska snart att hon inte kunde uttala bok-

staven *r* utan att det lät som om hon harklade sig. När hon uttalade ord med *r* i lät det som när man sandpappar en bordskiva. Det tyckte jag också var jättesött.

Hon förklarade att undervisningen mestadels skulle koncentreras på inläring av det svenska språket. Sedan bad den blonde mannen föräldrarna följa med honom och tolken till en separat sal för ytterligare information och låta fröken Petra ta hand om oss barn.

Skolan som vi flyktbarn skulle gå i var i själva verket en svensk högstadieskola full med svenska barn. Vi skulle inte tillhöra någon speciell åldersgrupp utan vi benämndes FK 1, som stod för Förberedelseklassen 1. Alla barn i klassen var inte tolv år gamla, det fanns de som var elva och även de som hade fyllt tretton. De som var äldre än tretton år skulle gå på en annan skola som låg lite längre bort än vår.

FK 1 bestod av cirka trettio barn av alla tänkbara nationaliteter; bosnier, kosovoalbaner, libaneser, kurder, palestinier, peruaner, chilensare, somalier och några till. Bland bosnierna kände jag genast igen killen med plastbesticken som nu skulle bli min klasskamrat. Av någon konstig anledning blev jag aningen generad när han fick syn på mig.

Vi fick sitta hur vi ville och jag satte mig vid en bänk ganska långt bak. Bänkarna var ”singelbänkar” med uppfällbara bänklöck. Under bänklöcken fanns det ett ihåligt utrymme som var ämnad åt böcker och papper. De svenska bänkarna skilde sig grymt mycket från de bosniska, jag skulle till och med kunna säga att de på sätt och vis var mer praktiska. Bänken som jag hade satt mig vid skulle bli min bänk under hela min tid i FK 1.

Den första lektionen gick ut på att fröken skrev upp mening-

arna *Jag heter* ——— och *Jag kommer ifrån* ——— på tavlan med avsikten att vi skulle få en första inblick i det svenska språket, och dessutom få träna på det melodiska uttalet. Hon försökte förklara så gott hon kunde vad övningen gick ut på, och efter mycket pekande och exemplifierande förstod vi äntligen vad vi skulle göra. En brunhårig, snaggad kille med utstående tänder som satt längst fram fick börja.

”Ja’ hette’ Abdul. Ja’ komma fra’ Palestina.”

”Brrrra Abdul, jättebrrrrra”, berömde Petra.

”Ja’ hete’ Edo o ja’ koma frå’ Bosna i Hercegovina.”

Det var min landsman som talade. Nu visste jag hans namn och snart skulle han få veta mitt.

Den enda tjejen som jag la märke till och spanade in lite extra kom från Chile och var lätt den sötaste bruden i klassen. Hennes namn var Maria men av någon anledning kände jag att jag inte riktigt höll hennes klass. Hon var längre än vad jag var och dessutom verkade hon vara så högtidlig och allvarlig.

”Jag heter Fljorim jag komma Kosova.” Killen som snackade verkade som en kille man inte jävlades med i första taget. Han var kraftigast i klassen och hade en allvarlig blick som man helst ville undvika.

”Jag hete’ Superman jag komma frå’ Krypton.” Hela klassen började skratta våldsamt när André (för övrigt chilensare) gjorde sin presentation. All den spänning och nervositet som hade samlats i klassen innan lektionen började var som bortblåst efter Andrés roliga infall. Det gemensamma skrattet varade i några sekunder och till och med fröken log. Hade det varit i Bosnien så hade André direkt åkt på en *lavett* av lärarinnan och fått stå i skamhörnan resten av dagen för sina lustigheter. Vilken tönt!

Jag minns klart och tydligt hur en tjej som hette Ivana och som gick i min klass i Bosnien fick en rungande lavett av vår språklärare vid ett tillfälle. Ivana hade inte gjort läxan och alla visste att hon kom från ett ganska problemfyllt hem med en pundande farsa som ständigt misshandlade henne och hennes yngre bror Robert. Språkläraren bad Ivana visa upp läxan. När hon sa att hon inte hade hunnit göra den gav han henne en lavett som fick alla oss andra att rycka till och omedelbart titta ner i golvet. Stackars Ivana.

”Ja’ hete’ Nino o ja’ komma fra’ Bosna.”

”Ninni, Ninni”, skanderade André frenetiskt och försökte få de andra att skratta på min bekostnad. Han lyckades också, den tönten, och från den första skoldagen blev han min fiende nummer ett.

Mina kinder blev röda som tomater. Jag sänkte huvudet och satte mig åter på min stol. Jag kunde inte se vilka som skrattade och vilka som inte gjorde det eftersom min blick var vänd ner mot det gråvita golvet. Jag hörde bara skratt, även tjejskratt vilket gjorde extra ont, och skrattet som hördes mest var Andrés. Jag bestämde mig för att hata honom och att under inga omständigheter som helst förlåta honom innan jag hade hämnats.

Efter skolan hade min morsa, jag, Edos morsa och Edo följa tillbaka till förläggningen. Morsorna samtalande vänskapligt medan jag och Edo uppträdde som om vi var omedvetna om varandras existens. Vi gick hem till deras lägenhet för morsorna skulle dricka kaffe och fortsätta samtalet. Edo och jag gick in på hans rum för att leka. Det var han som bröt tystnaden.

”Bry dig inte om den där André, jag skrattade inte ens”, sa

han på vårt modersmål.

Han försökte trösta mig då han såg att jag fortfarande var ledsen och nu rann tårarna nerför mina kinder. Jag torkade dem med tröjärmen men sa ingenting. Jag tänkte bara på Andrés fula tryne och hur jag skulle vilja hoppa sönder det så att han fick sy hundra stygn. Och efter det skulle han aldrig kunna få en tjej.

Medan jag fantiserade om Andrés fall tog Edo fram sin kortsamling av jugoslaviska fotbollsspelare. Jag blev genast gladare eftersom jag också hade haft en samling i Bosnien. Den hade tyvärr inte fått plats i vår lätta packning.

Den eftermiddagen efter den första skoldagen fick jag min första kompis i Sverige.

* * *

Efter cirka två månader hade vi sakta men säkert börjat komma in i det svenska språket. I stort sett hela klassen klarade nu av enkla konversationer och enkla meningskonstruktioner. Givetvis var vissa lite bättre än andra (hit hörde jag), men det ville man inte gärna sticka ut med. I en blatteklass gällde det nämligen att vara tuff och kasta skit på den svenska indoktrineringen. Om man visade att man var duktig kunde man lätt bli mobbad eller till och med åka på stryk. Det fick man akta sig för. Man ville ju inte att tjejerna skulle tycka att man var en fjolla om man dessutom råkade förlora ett slagsmål.

Alla i klassen pratade svenska med sin modersmålsdialekt. Vi bosnier hade till exempel klara svårigheter med att uttala *du*. När vi uttalade ordet lät *u*:et likadant som ett svenskt *o*. Istället för *du* blev alltså resultatet *do*. När albanerna hörde att vi

hade problem med detta specifika uttal försökte de naturligtvis tillrättavisa oss.

”Inte *do*, man säga *dy*”, kunde Burim säga. Albanerna å sin sida verkade inte vara medvetna om att inte de heller kunde uttala ordet riktigt, deras uttal lät mer som *dii* än som *du*. Och det var knappast rätt. Dessutom kunde de inte heller uttala rena *l*, utan när de uttalade ord med *l* i blev resultatet *gljass*, *bljomma*, *lbyssna* och så vidare. Det kunde vi andra skratta åt bakom deras ryggar. Också araberna och sydamerikanerna hade problem; araberna kunde inte få bort det där *hrrrrr*-lätet från uttalet (som fick en att tro att de var på väg att dra fram värsta spottloskan när de ville säga något) medan sydamerikanerna pratade alldeles för fort. När de pratade lät det som om de pratade spanska med inlånade svenska ord.

En dag på långrasten bröt helvetet loss. Vi spelade som vanligt fotboll på den stora grusplanen när ett gäng svennar kom och ställde sig vid långlinjen för att titta. De var ganska välväxta och jag skulle tippa på att de var i 13-14-årsåldern. De viskade och smygflinade åt oss. Till en början brydde vi oss inte om dem utan spelade vidare som vanligt. Allt var lugnt tills den störste av dem började göra aplåten och skrika ”negerjävel” och ”åk tillbaka till Afrika” till Issa. Spelet stannade upp. Flora (Vi hade börjat kalla Florim för Flora en dag när Petra hade filosoferat över hans namn och undrat om det på något sätt var förknippat med blom- och växtvärlden, det vill säga *Floran*. Florim trodde inte det och vi andra tyckte direkt att Flora skulle vara ett grymt passande smeknamn på honom.) plockade upp bollen och började gå mot svennarna. Issa, Edo, Abdul och jag följde efter.

”Varför ni säga så?” frågade Flora.

”För att ni är så jävla fula och för att ni inte kan prata svenska och för att ni är jävla svartskallar som borde åka tillbaka dit ni kom ifrån!”

Svenskgänget skrattade.

”Och han den där negern är fulast av er alla.”

”Din mamma är svartskalle och ful, och ey kompis, din mammas pappas mamma luktar skit!” svarade Issa rapt.

Vi brast alla ut i skratt och började klappa händer och håna de nerpissade svenskarna så mycket vi kunde. Vi vek oss av garv.

”Nä, nu jävlar ska ni få!” sa han som verkade vara deras ledare medan han tog sats och svingade en höger mot Issa. BAM! Issa åkte på en fet smäll rakt över käften och föll ner på gruset.

Flora agerade blixtsnabbt genom att direkt ta svenskens huvud i armlås och börja mata honom med slag. Vi andra hade inte mycket val utan rök ihop med resten av gänget.

Helvetet brakade loss. Jag hamnade i gruset med en kille som hade greppat tag om mitt hår och vägrade släppa. Jag skrek och försökte slå honom på alla sätt jag kunde så att han skulle släppa, för det gjorde så fruktansvärt ont.

”Släpp!!” skrek jag.

”Släääpp mig idiot!” skrek jag med alla krafter och med gråten i halsen.

Till slut hittade min knytnäve rätt, rakt över hans näsa, och sedan knäade jag honom i pungen så hårt jag bara kunde. Han släppte genast mitt hår och rullade runt i gruset medan han höll händerna om sitt klockspel som jag nyss hade träffat.

”Aaahhh, blattejävel”, fick han fram. Under tiden hade jag rest mig upp. Jag tog sats och gav honom en spark i ryggsidan. Han skrek till och började böla. Det hade svartnat för mina ögon. Jag fortsatte sparka och han fortsatte storböla. Jag skulle förmodligen fortsatt sparka honom till sent på kvällen om inte en vuxen, förmodligen en lärare, hade tagit mig under armarna och lyft bort mig.

Slagsmålet var över och vi stod och skrek på varandra och kallade varandra för nedsättande saker medan de vuxna gjorde allt för att hålla oss isär. Ingen av oss hade klarat sig helskinnad från slagsmålet, och man kan nog inte heller säga att någon vann. Alla hade fått stryk, vissa mer och vissa mindre. Jag hade rivsår på kinderna och stark skalpvärk, Flora hade fått en bula i pannan, Issas ena öga var igenmurat, Edo hade ont i ryggen och näsblod, och Abdul hade fått en spräckt läpp. Vi brukade skoja med honom efteråt och säga att hans läppar nu såg ut som Issas och att de kanske var bröder. Varken han eller Issa tyckte att det var roligt. Vi var alltså rejält sabbade, men svennarna såg ännu jävligare ut. Trasiga, blodiga och gråtande togs de om hand av lärarna. Killen som jag hade sparkat på höll ena handen på ryggsidan just där jag hade sparkat och skrek att han skulle hämnas.

Efter att sjuksköterskan hade lappat ihop oss och rektorn och Petra hade hållit ett tal om att de inte ville se denna sorts beteende i fortsättningen, fick vi gå tillbaka till klassen.

Efter skolan bestämde Flora, Issa, Abdul, Edo och jag att vi skulle bilda ett gäng och alltid försvara varandra när det blev slagsmål. Vi döpte vårt nyblivna gäng till ”Svarta Skallar” innan vi fulla av högmod gick åt olika håll.

Väl hemma slängde jag lappen som Petra hade skickat med mig till morsan i papperskorgen. Om rivmärkena och de smutsiga kläderna sa jag till morsan att jag hade trillat på rasten när vi spelade fotboll. Hon trodde mig. Inte kunde väl hennes lilla ängel ljuga.